

AUSTRALIJA - OBEĆANA ZEMLJA?

Rebeka Mesarić-Žabčić

Opće je poznato da je sredinom 19. stoljeća zbog zlatne groznice, povoljnijih klimatskih uvjeta na jugoistoku i jugozapadu kontinenta, razvoja primarnog i sekundarnog sektora djelatnosti te rijetke naseljenosti, Australija postala osobito atraktivna imigracijska destinacija za mnoge emigrante, pa tako i Hrvate.

Iseljavanje u Australiju od 19. stoljeća do današnjih dana: kratki osvrt

Stručnjaci izdvajaju šest većih valova iseljavanja Hrvata u Australiju. *Razdoblje od 1890. do 1918. godine* smatra se prvim većim valom iseljavanja, a uslijedio je zbog teške gospodarske situacije u matičnoj zemlji. Iseljavanje Hrvata je bilo usmjereno prema zapadnom dijelu Australije zbog posla u rudnicima zlata, opala i na sječi šuma (Gol 1980). Dakle, u prvom valu iseljavanja prema Australiji emigracija je bila uvjetovana odlaskom hrvatskih ljudi „trbuhom za kruhom“, ali istodobno i pojavom tzv. australske zlatne groznice.

Slijedeći veći val iseljavanja odnosi se na *razdoblje između 1918. i 1945. godine* kada Hrvati zbog dvaju svjetskih ratova, velike gospodarske krize tridesetih godina prošlog stoljeća, političkih previranja u domovini, te teritorijalnih promjena iseljavaju prema Australiji, ali i drugim prekoceanskim zemljama. Dalje se smatra kako je novi značajniji iseljenički val Hrvata prema Australiji *započeo 1948. godine* iz izbjegličkih kampova u Italiji i Austriji (koji su se počeli zatvarati početkom 1950-tih godina), kako ne bi bili vraćeni u “Tito-vu Jugoslaviju”. U *razdoblju od 1954. do 1960. godine* započelo je novo, uglavnom političko iseljavanje Hrvata prema Australiji. Između *1960. i 1973. godine* u Australiju je stigao novi val Hrvata

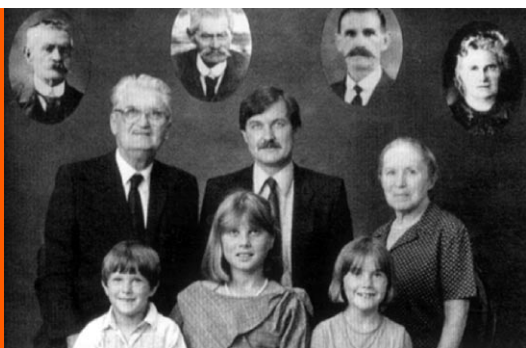
Sl. 1. Starija generacija hrvatskih iseljenika u Australiji krajem 19. stoljeća

Izvor: Hrvatska matica iseljenika, Zagreb.

Sl. 2. Obitelj Radonich podrijetlom iz Dubrovnika krajem 19. stoljeća u Australiji

Izvor: Ilija Šutalo, Melbourne.

Sl. 3. Pet generacija obitelji Darveniza, New South Wales, 1986.

Izvor: Hrvatska matica iseljenika, Zagreb.

zbog ekonomske (privredna i društvena reforma, viškovi radnika u industriji, velika nezaposlenost itd.), ali i političke situacije (Hrvatsko proljeće) u matičnoj domovini. Za iseljavanje Hrvata prema Australiji koje je započelo *osamdesetih godina prošlog stoljeća i nakon 1990. godine* (zbog krize kasnog komunizma i kasnije zbog ratnih zbivanja na tlu Republike Hrvatske) može se reći da još uvijek traje iako manjim intenzitetom (Colic-Peisker 2005).

Iz ovog općenitog i kratkog povijesnog pregleda prema razdobljima iseljavanja hrvatskog stanovništva prema Australiji može se zaključiti kako iseljavanje Hrvata prema Australiji traje intenzivno od kraja 19. stoljeća o čemu uz brojno hrvatsko iseljeničtvo u Australiji svjedoče i mnogi izvori te postojeća hrvatska, ali i anglosaksonska literatura.

Dolaskom na novi kontinent Hrvati međusobno komuniciraju, "okreću" se jedni drugima i pomažu se. Kako su Hrvati počeli formirati svoje zajednice i kako su održavali veze s drugim hrvatskim doseljenicima u Australiji značajnije definira slijedeći izvor. Hrvatski doseljenici koji su došli u Australiju oko 1890-tih godina bili su uglavnom mladići, pojedinci ("single men"). U početku ih je povezivao posao, zajedno su imali rudnike i druga poslodavstva te su zbog sigurnosti živjeli jedni blizu drugima. Svakodnevnim druženjem na poslu, međusobnim pomaganjima, razvija se prijateljstvo kao i kolegijalnost do razmjera kada su jedni drugima kumovali na vjenčanjima, nazočili na pogrebima i kumovali djeci na krštenjima. Kako bi održavali međusobne veze i prijateljstva prvi su hrvatski doseljenici ponekad prevaljivali i goleme razdaljine (Šutalo 2004).

Dakle, može se zaključiti kako su upravo ti prvi međusobni kontakti, obiteljska druženja, rodbinska povezivanja i uzajamna poslovna pomaganja zbog ekonomskih razloga vrlo značajna za hrvatske doseljenike u samom početku njihovog doseljavanja na australski kontinent jer postaju uvertira za formiranje hrvatske zajednice i hrvatskih udruga i društava.

Oblici hrvatskog zajedništva: primjer New South Walesa

Značajnu ulogu u formiranju hrvatske zajednice na području New South Walesa imale su hrvatske udruge i brojni hrvatski klubovi. Od sedam većih hrvatskih klubova u Sydneyu, najpoznatiji je klub Punchbowl. Zbog veličine u klubu se održavaju svi glavni društveni i kulturni događaji hrvatske zajednice u Sydneyu i New South Walesu. Organiziraju se koncerti, različita interesna i stručna predavanja, svadbene proslave, izložbe i niz drugih događanja¹. Od posebne su važnosti za klub mlađi članovi kluba koji u Punchbowl redovito dolaze zbog, kako tvrdi uprava kluba, mnoštva društvenih događanja i mogućih druženja s mlađom generacijom hrvatskih iseljenika. Iz toga se može zaključiti kako poseban značaj u očuvanju hrvatskog identiteta kao i zasluge zbog održavanja niza kulturnih i društvenih priredbi pripada spomenutom klubu. O druženjima, poslovanju i iseljeničkim iskustvima govore ljudi koji ga vode i desetljećima u njega dolaze. Tako je npr. gospodin Nikola Popović, predsjednik Hrvatskog društva Sydney izjavio i objasnio australskim i hrvatskim medijima da se najviše ljudi druži vikendom, iako je potrebno spomenuti kako su česta i svakodnevna druženja i zabave. Pojedini iseljenici tvrde da je nakon preuređenja u Punchbowlu više i ljudi i događanja, te kako je klub ujedno i u mnogim pogledima odraz potencijalnih sposobnosti i domoljublja Hrvata u dijaspori s obzirom da je i zdanje po svojoj veličini najveće, a prema opremljenosti to je najopremljeniji hrvatski klub u Australiji².

Glavna uloga hrvatskih udruga i klubova u New South Walesu temelji se na povezivanju hrvatskih iseljenika s ciljem dugoročnog druženja, razmje-

Sl. 4. Dalmacija Sydney Social Club LTD.

Sl. 5. Kulturno umjetničko društvo Stjepan Radić, Sydney

ne različitih iskustva na svim interesnim poljima unutar postojećih društava, udruga i klubova, od posebne su važnosti međusobna pomaganja na polju svih životnih sfera vođena nostalgijom prema domovini, organiziranje zajedničkih proslava hrvatskih i australskih blagdana i sl. Tijekom istraživanja u New South Walesu 2003. godine uočeno je kako zajednička druženja i susreti unutar društava, udruga i klubova pružaju hrvatskim ise-

¹ Nakon što su prvobitne prostorije društva izgorjele u požaru, na poticaj Mirka Marijana, ali i brojnih članova uprave, odlučeno je da se sruši stara zgrada i izgradi na istom zemljištu nova koja će postati glavnim okupljalištem hrvatskih iseljenika. Nove prostorije su svečano otvorene 1998. godine u studenome u nazočnosti velikog broja Hrvata. Sagrađena zgrada, hrvatskog društva Punchbowl, postaje ponos svih Hrvata na australskom kontinentu i mjesto gdje se održavaju sve važnije svečanosti hrvatskih iseljenika (Tkalčević 1999).

² Zgrada uz glavne prostorije sadržava prostorije za hrvatsku knjižnicu, čitaonicu, u specijaliziranim se prostorijama priređuje hrvatski televizijski program te brojne druge kulturne i prosvjetne djelatnosti hrvatske zajednice što je dokaz koliko je jaka želja i nastojanje hrvatskih iseljenika sačuvati identitet hrvatske zajednice u New South Walesu.

Sl. 6. Sydney - Darling Harbour, downtown

Ijenicima svojevrsnu psihičku stabilnost, utječu na očuvanje i njegovanje etničkog identiteta, hrvatskog jezika, hrvatske kulture i običaja. Istodobno se uočava kako postignuto zajedništvo hrvatske zajednice omogućava hrvatskim iseljenicima kvalitetniji suživot s ostalim migrantskim zajednicama na području New South Walesa.

Prema posljednjem popisu stanovništva u Sydneyu ima oko 60 000 Hrvata, raznih generacija od kojih mnogi participiraju postojeće klubove, društva i udruge. Oblici hrvatskog zajedništva vidljivi su i u nazivima udruga gdje se uz prefiks hrvatstva ističe i zavičajni kao npr. Jadran, Dalmacija, Karlovac, Istra, Bosna, itd. U nazivima prethodno spomenutih udruga uočava se naglašavanje i pojačano isticanje lokalnog identiteta. Od klubova koji su zaslužni za očuvanje hrvatske migrantske zajednice na području New South Walesa uz već spomenuti Punchbowl treba izdvojiti i ostale: Hrvatski klub Kralj Tomislav - smješten u predgrađu Edensor Park, osnovan 1972. godine, Hrvat-

ski klub Jadran Hajduk - smješten u predgrađu St John's Park, Hrvatski klub Dalmacija Sydney - smješten u predgrađu Terry Hills, Hrvatsko kulturno društvo Bosna - smješteno u Luddenhamu, Hrvatsko-karlovačko društvo Sydney, djeluje u prostorijama Punchbowla, Australско hrvatsko kulturno i prosvjetno društvo Braća Radić, Istra Social and sports Club Sydney Inc. Istodobno su za očuvanje hrvatskog zajedništva hrvatske zajednice na području New South Walesa osobito zaslužne crkve i hrvatske misije (Stanković 2005). Na području Sydneya djeluju: Hrvatski katolički centar Sv. Nikola Tavelić - smješten u predgrađu St. John's Park, Hrvatski katolički centar Sv. Ante u Summer Hillu i Hrvatski katolički centar Gospe velikog hrvatskog zavjeta u Blacktownu.

Ekonomska suradnja i oblici hrvatskog zajedništva na području New South Walesa vidljivi su na polju ekonomskih i ostalih poslovnih udruživanja unutar hrvatske zajednice. Naime, postojeći Hrvatski poslovni imenik za New South Wales i

foto: Dubravka Mlinarić

Sl. 7. Sydney - Darling Harbour, downtown

ACT obuhvaća više od dvadesetak hrvatskih građevinara, desetak liječnika, farmaceuta, krojača, pravnika, glazbenih bendova, fotografa, zaštitara, turističkih agencija, prijevoznika, proizvođača mesa itd., koji nude svoje usluge hrvatskoj zajednici na hrvatskom i engleskom jeziku. Uz hrvatske iseljenike različitih generacija, hrvatske udruge i klubove na području New South Walesa manjim dijelom participiraju i pripadnici ostalih migrantskih zajednica koji uglavnom u funkciji zaručnika ili supružnika žele biti pripadnici hrvatske zajednice.

U očuvanju hrvatskog zajedništva značajna je i uloga obrazovnih ustanova i udruga u New South Walesu. Polazeći od pretpostavke kako jezik nije samo sredstvo za komunikaciju nego i izraz identiteta dolazimo do konstatacije kako se njegovanjem hrvatskog jezika održala i sačuvala hrvatska zajednica u New South Walesu i općenito na australskom kontinentu. Hrvatski jezik u Australiji tj. u anglosaksonskom okruženju, vezan

je uz obitelj, emocije prema domovini i pripadnosti Hrvatskoj. Na pitanje: „Što jezik znači za formiranje identiteta kod mlađe generacije hrvatskih iseljenika?“ obrazlaže se slijedećim saznanjima. Hrvatski se jezik uči i njeguje na tri razine: u osnovnim hrvatskim školama, u srednjoj školi; na nastavi hrvatskog jezika u Subotnjim školama jezika zajednice (The Saturday School of Community Languages SSCL) koja je započela s radom 1980. godine, a u programu ukupno sudjeluje oko 8000 učenika srednjih škola iz 23 jezične zajednice New South Walesa.; te putem sveučilišne nastave (Bošnjak 2005). Hrvatski se jezik kao nastavni predmet podučava u Subotnjim školama zajednice četiri sata tjedno, dok učenje hrvatskog jezika u župama ovisi o ustroju svake župe te one kako takve nisu obvezne i nemaju službeno propisan broj sati tjedno (Izvor, HMI). U posljednjih desetak godina, između ostalog i s ciljem očuvanja hrvatskog zajedništva najviše je napredovala sveučilišna nastava.

Sl. 8. Wollongong - New South Wales, mjesto okupljanja Hrvata za blagdan Velike Gospe

Nastava hrvatskog jezika na sveučilišnoj razini u Australiji počela je 1983. godine. Hrvatski jezik uveden je na Sveučilište Macquarie³, koje je tako postalo prva sveučilišna institucija izvan domovine gdje je uveden hrvatski jezik kao samostalni studijski predmet. Jedan od najzaslužnijih za uspješan rad Studija hrvatskog jezika na Sveučilištu Macquarie u Sydneyu je profesor Luka Budak. U pozicioniranju hrvatskih studija i priznavanju hrvatskog jezika u Australiji značajno su pridonijeli Središnji odbor hrvatskih škola u New South Walesu i Slobodni hrvatski radio program na 2SER-FM. Podrškom, lobiranjem za hrvatski jezik, te programom studija uspjeli su od osnutka do sada privući više od 1500 studenata na Hrvatske studije i time proširiti interes za hrvatski jezik. Od početka rada do danas Hrvatski studiji su se s tri početna predmeta na prvoj godini razvili do

cjelokupnog trogodišnjeg programa od ukupno šesnaest nastavnih predmeta. Hrvatski studiji su organizirani na tri razine - preddiplomski studij, diplomski (magistarski) i doktorski (BA Hons, MA i PhD). Od 2000. godine studenti mogu upisati jedinstvene programe „Certificate in Croatian“ i „Diploma in Croatian“, ističe u razgovoru 2003. godine profesor Luka Budak. Zahvaljujući pomoći i odličnoj suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske, postignuta je na toj razini i veza s domovinom; studenti hrvatskog podrijetla imaju izvanrednu mogućnost studiranja u Hrvatskoj, a Centar hrvatskih studija je samostalno i u suradnji s ustanovama iz Hrvatske izdao osam knjiga. Posebni značaj za njegovanje hrvatskog zajedništva u New South Walesu pripada Hrvatskoj znanstvenoj zakladi za Australiju i Novi Zeland. Inicijativom predavača hrvatskog

³ Sveučilište Macquarie i Hrvatski studiji oglašavaju se na službenoj web stranici: www.mq.edu.au/MDLang/Slavonic/croatian/

foto: R. Mesarić Žabčić

Sl. 9. Entrance - vikend naselje Hrvata iz New South Walesa

jezika, dr. Petra Hilla, fra Gracijana Biršića i profesora Luke Budaka te u suradnji sa Središnjim odborom hrvatskih škola u državi New South Wales, Hrvatskim katoličkim centrom u Summer Hillu, Hrvatskim klubom Kralj Tomislav, Hrvatskim društvom Sydney sa sjedištem u Punchbowlu i Hrvatskim kulturnim društvom Bosna osnovana je 28. kolovoza 1984. godine s ciljem potpore te brige o opstojnosti i kontinuitetu Hrvatskih studija, a od 1994. godine osigurava sredstva za održavanje Centra hrvatskih studija. Primarna zadaća Centra hrvatskih studija je da djeluje kao "national provider" programa Hrvatskih studija za cijelu Australiju te da osigurava program studiranja hrvatskog jezika, kulture, književnosti i povijesti na dodiplomskoj i poslijediplomskoj razini. S ciljem razvijanja i očuvanja hrvatskog zajedništva kod hrvatskih studenata, 1998. godine Hrvatski studiji

su koncipirani i organizirani i kao istraživački i nastavni Centar s pravom na vlastitu i samostalnu nastavnu i znanstvenu djelatnost te izdaju stručni časopis *Croatian Studies Review*, prvi kroatistički časopis na engleskom jeziku u Australiji (Škvorc 2005).

Važan čimbenik u očuvanju hrvatskog zajedništva u Australiji predstavljaju i australski hrvatski mediji. Postoje dvije skupine: tiskani i elektronski tj. novine i časopisi koji su prisutni u Australiji već čitavo jedno desetljeće i radio programi.

U ponekad teškim uvjetima, mediji i brojni hrvatski tjednici informirali su, širili kulturnu, društvenu i političku misao među Hrvatima. Mnoge vlastite novine već od ranih godina 20. stoljeća⁴, bilježile su i prenosile najznačajnije događaje i zbivanja od posebne važnosti za australske Hrvate. Putem hrvatskog tiska australski su Hrvati uspjeli

⁴ U teškim uvjetima, na šapirografima, izdavane su prve hrvatske novine (*Borba*, *Iskra*, *Naprijed* i *Sloboda*) koje su izvještavale i pisale o kulturnim, društvenim i političkim događajima među Hrvatima u Australiji.

foto: R. Mesarić Žabčić

Sl. 10. Canberra

sačuvati najznačajniju vrijednost, hrvatski jezik⁵. Putem programa specijalnog australskog SBS državnog radia, CRO2000 radia (jednom tjedno imitira radio program na hrvatskom jeziku) i televizije koji emitiraju programe na jezicima ključnih migrantskih skupina u Australiji, australski su Hrvati bolje informirani te imaju mogućnost izravnog uključivanja u program s vlastitim komentarima i prijedlozima. Zaslugom i angažiranjem starije generacije hrvatskih iseljenika te intenzivnim i ustrajanim radom hrvatskih medijskih djelatnika,

istodobno u novinama, na radiju i na televiziji, u Australiji se, barem do sada, spriječila potpuna asimilacija druge i treće generacije australskih Hrvata u australsko anglosaksonsko društvo.

Jedan od načina njegovanja hrvatskog zajedništva na području New South Walesa odvija se i putem športskih događanja. Za to su zaslužni nogometni klubovi, nogometni turniri i nogometne utakmice. Na području New South Walesa postoje dva hrvatska nogometna kluba: Sydney United i Zagreb Hurstville koji djeluju već nekoliko deset-

⁵ Danas u Australiji izlaze četiri tjednika (Hrvatski vjesnik, Spremnost, Nova Hrvatska i The Croatian Herald) putem kojih se mogu pratiti kulturni, društveni i politički događaji u Hrvatskoj. Sva tri tjednika su autohtone hrvatske novine. Najstariji od njih je tjednik Spremnost, stranačkog je karaktera, a uređivačka im je politika prvih četrdesetak godina bila (1952.-1990.) utemeljena na ideji ponovnog uspostavljanja Nezavisne Države Hrvatske u njezinim "povijesnim granicama". Nova Hrvatska je sydneyški tjednik, važan hrvatsko-australski informativni časopis. Hrvatski vjesnik izlazi u Melbourneu, do 1991. godine nije ideološki profiliran, već daje priliku iskazivanja misli i stavova gotovo svim oblicima prenošenja državotvorne ideje. Od devedesetih godina prošlog stoljeća novine djeluju s pozicija "ujedinjenja svih Hrvata". "The Croatian Herald" se smatra najznačajnijim i najkorektnijim časopisom (u smislu promicanja ideje zajedništva svih hrvatskih organizacija u radu na svim interesnim poljima u Australiji) na hrvatskom jeziku u Australiji.

foto: R. Mesarić-Žabčić

Sl. 11. Canberra - muzej aboriginske umjetnosti

ljeća. Iako su športska događanja poprištem okupljanja uglavnom muške populacije, na području New South Walesa nogometne turnire i utakmice posjećuje i ne mali broj ženske populacije koje koriste takve prilike za međusobne razgovore i druženje, te pripremanje hrvatskih jela i specijaliteta koja se služe nakon utakmice.

Proces njegovanja hrvatskog zajedništva u New South Wales djelomično se u nekim udrugama odvijao i prije Domovinskog rata⁶, ali je kulminacija postignuta uspostavom suverene hrvatske države. Naime, zbog socijalne i političke sigurnosti mnogi su Hrvati (iako su bili isključivo hrvatski orijentirani) bili članovi klubova i udruga koji su u prvoj polovici 20. stoljeća imali u svom imenu umjesto riječi "hrvatski" riječ "jugoslavenski". Postupno nakon Drugoga svjetskog rata upravo su

ti iseljenici pokrenuli promjenu ili stvaranje novih imena udruga i organizacija iz kojih se izbacivao jugoslavenski, a ubacivao se hrvatski, zavičajni ili politički prefiks. Razlog tome bila je situacija u domovini. Istodobno su u Australiju nakon Drugoga svjetskog rata iseljavali "desnije" orijentirani Hrvati. Zbog svog opredjeljenja odbili su se uključiti, na australskom kontinentu, u rad postojećih udruga i klubova pod jugoslavenskim imenom te su pristupili osnivanju organizacija pod hrvatskim imenom s jasnoćom u postizanju hrvatskih etničkih i nacionalnih ciljeva (Tkalčević 1999).

Poslije prvih slobodnih izbora u Hrvatskoj i uspostavom suverene hrvatske države, politička scena se u hrvatskoj zajednici na području Australije bitno promijenila⁷. Hrvatski iseljenici s ponosom počinju isticati hrvatstvo i hrvatske sim-

⁶ Naime, u Australiji su i prije uspostave samostalne hrvatske države postojale neke udruge i klubovi s zavičajnim hrvatskim imenima.

⁷ U ovom radu ćemo se ograničiti samo na područje New South Walesa jer bi analiza ostalih australskih država i teritorija nadmašila okvire ovog rada.

Sl. 12. NP Blue Mountain

bole, a mnoge do tada postojeće političke organizacije prestaju sa svojim radom i djelovanjem iz razloga što su uspostavom hrvatske države njihovi ciljevi bili postignuti, a istovremeno zbog promijenjenih okolnosti u domovini, na političku scenu u Australiji stupaju nove snage i čimbenici (vidi više u: Tkalčević 1999).

U New South Walesu, hrvatska je zajednica bila jedinstvena i u pružanju potpore hrvatskoj državi tijekom Domovinskog rata. Svi tada postojeći hrvatski klubovi i udruge neumorno su prikupljali novčanu i humanitarnu pomoć Hrvatima u domovini što je dokaz koliko je jako hrvatstvo na tom kontinentu. M. Tkalčević (1999.) ističe kako su se posebno u tim nastojanjima isticala slijedeća hrvatska društva: Hrvatsko društvo Sydney, Hrvatski klub Kralj Tomislav, Hrvatsko društvo Bo-

zna St. Marys, Hrvatski klub Dalmacija Sydney, Hrvatski klub Jadran-Hajduk, Australsko hrvatsko kulturno i prosvjetno društvo Braća Radić, HNK Croatia Sydney, HNK Zagreb Hurstville⁸ i Hrvatski klub Istra. S istim ciljem utemeljeno je Hrvatsko žensko dobrotvorno društvo koje je prikupljalo humanitarnu pomoć u New South Walesu i slalo je Hrvatima u domovini.

Može se zaključiti kako se organizirani oblici društvenoga, kulturnog, političkog i vjerskog iseljeničkog života unutar hrvatske zajednice u New South Walesu utemeljeni na hrvatskom zajedništvu i etničkom identitetu. Istodobno, putem organiziranog hrvatskog iseljeničkog života te putem njegovanja hrvatskog zajedništva unutar hrvatske zajednice želi se sačuvati povezanost s domovinom i rodnim (zavičajnim) krajem.

⁸ Neposredno prije početka domovinskog rata nekolicina vrsnih igrača vratila se u Hrvatsku i prijavila se kao dragovoljci u hrvatsku vojsku, a u početnim danima domovinskog rata, klub je prikupio preko 100 000 dolara za Hrvatsku (Tkalčević 1999).

Zaključak

Na temelju provedenog istraživanja, konzultiranjem dostupne hrvatske i anglosaksonske literature kao i temelju razgovora s hrvatskim iseljenicima u New South Walesu 2003. godine mogu se izvesti određeni zaključci.

Prvi međusobni kontakti, obiteljska druženja, rodbinska povezivanja i uzajamna poslovna pomaganja zbog ekonomskih razloga vrlo su značajna za hrvatske iseljenike u samom početku njihovog doseljavanja na australski kontinent jer postaju uvertira za formiranje hrvatske zajednice i hrvatskih udruga i društava.

Hrvatska se zajednica danas u Australiji, (New South Wales) prepoznaje kroz različite aktivnosti institucionalnih i neinstitucionalnih oblika hrvatskog zajedništva i kao najvažnije, kroz pojačan interes potomaka hrvatskih iseljenika koji hrvatsko zajedništvo smatraju bitnim u razumijevanju svoga vlastitog identiteta.

U bliskoj budućnosti bi trebalo poraditi na uključivanju mladih u vodeće strukture hrvatskih klubova, udruga, društava i organizacija zbog budućeg problema oko preuzimanja odgovornosti vođenja hrvatske zajednice u Australiji. Pomlađivanjem rukovodstva i novom organizacijom unutar hrvatske zajednice značajno bi se mogla ublažiti asimilacija/integracija mlađe generacije hrvatskih iseljenika u australsko multikulturalno društvo.

Literatura:

Banović, B. (1990): Potisni i privlačni faktori u iseljavanju iz Hrvatske u Australiju od konca 19. stoljeća do recentnog vremena, Migracijske teme, br. 1., Zagreb

Bošnjak, T. (2005): Hrvatske škole u Australiji, u: Izbliza, Hrvati u Australiji, (ur. Letica, S.), Hrvatska matica iseljenika, Zagreb, 10-13.

Colic-Peisker, V. (2005): Australski Hrvati na početku 21. stoljeća, u: Izbliza, Hrvati u Australiji (ur. Letica S.), Hrvatska matica iseljenika, Zagreb, 5-7.

Holjevac, V. (1968): Hrvati izvan domovine, Matica Hrvatska, Zagreb

Gol, N. (1980): Katastrofa barka Stefano i Prvi hrvatski doseljenici u Australiji, u: Iseljenički kalendar, Hrvatska matica iseljenika, Zagreb.

Stanković, V. (2005): Pastoralna skrb za Hrvate-katolike u Australiji, u: Izbliza, Hrvati u Australiji (ur. Letica, S.), Hrvatska matica iseljenika, Zagreb, 8-9.

Škvorc, B. (2005): Australski Hrvati, Mitovi i stvarnost, Hrvatska matica iseljenika, Zagreb.

Šutalo, I. (2004): Croatians in Australia, Pioneers, Settlers and Their Descendants, Wakefield Press, Kent Town, South Australia.

Tkalčević, M. (1999): Povijest Hrvata u Australiji, Hrvatski svjetski kongres u Australiji, Melbourne.

dr. sc. Rebeka Mesarić Žabčić, znanstvena suradnica

Institut za migracije i narodnosti

Trg Stjepana Radića 3, 10000 Zagreb, Hrvatska, e-mail: rebeka.mesaric@imin.hr